

Briefwisseling tussen Menno ter Braak en M.J.W. Holleman 1920-1935

Menno ter Braak en Maas Holleman

Editie: Stichting Menno ter Braak

bron
n.v.t.

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/braa002brie27_01/colofon.php

© 2011 dbnl / Stichting Menno ter Braak & erven M.J.W. Holleman

 digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m. **Stichting
Menno ter Braak**

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman (Schotland)

Eibergen, 15 augustus 1920

aant.

aant.

15 Aug. /20

Beste Maas

Tot mijn verbazing hoorde ik tot nu toe nog niets van je, terwijl ik nieuwsgierig was iets omtrent je bevindingen in Schotland te vernemen. Je adres wist ik niet; ik heb dus even geïnformeerd bij ds. Prins, die in Scheveningen logeert en van hem ontving ik, vergezeld van een breedvoerig verslag van hun uitstapje en uitslag van Hans en Loes, een niet zeer duidelijk geschreven adres; op de enveloppe zul je kunnen zien, wat het resultaat is van mijn ontcijfering, als deze brief je tenminste bereikt. En dan hoop ik ook van jou eens iets te vernemen, als ten minste de herinnering aan onze gemeenschappelijk doorleefde Tielsche uren in de Schotse lucht tijdens je vliegtocht niet is blijven hangen. Tevens hoop ik, dat deze letteren na een zoo langdurig verblijf in je Engelsche home door je ontward kunnen worden.

Allicht heeft de vacantie voor jou meer emotie's opgeleverd dan voor mij; dewijl jou ooren steeds gestreeld of gepijnigd werden door het Engelsch en de mijne steeds het zoete Achterhoeksch opvingen. Wel logeerde ik eenige dagen in Nunspeet en Groningen, waar ik o.a. jullie vroegere woning zag, maar dat zijn toch ook de eenige uitstapjes, die ditmaal plaats hadden. Eergisteren bracht ik onwillekeurig een bezoek aan je geachten voormaligen rector, den heer Legrom c.f. (= feminis)! Ik was n.l. toevallig bij het hotel 'de Dollehoed' bij Lochem, toen uit een auto een luidruchtig heer met de bekende horens op me toerende en onder eenige onsamenhangende klanken den wensch uitsprak me op een kop thee te tracteeren. 'Hij' was het. Ik heb een half uur zitten redeneeren, waarbij mij verschillende vertrouwelijke mededeelingen werden gedaan van de gewone soort.

Daar deze brief niet voor publicatie bestemd is, spring ik in mijn stijlloosheid maar op iets anders over. Misschien interesseert het je (je zult het waarschijnlijk wel niet gelezen hebben in één of andere Albionsche courant) dat 'Pallieter' op den index is gezet. Een prachtige reclame voor het boek! Toch ben ik er buitengewoon verontwaardigd over, maar naar mijn meening heeft Z.H. de paus niet gevraagd.

Van mevr. Prins hoorde ik, dat je gevlogen had; ik verlang ernaar je gewaarwordingen in dezen eens te vernemen. Denk je er nog over per luchtomnibus terug te keeren of wordt daarvan afgezien?

Voor enkele dagen woonde ik 's avonds een lezing in het gebouw der Woodbrookers (Barchem) bij. Een zekere J.J. Meyer, een vrij bekende figuur in de Barchemieten-wereld sprak over 'Kunst en persoonlijkheid'. De lezing was mijns inziens heel goed, hoewel niet objectief, daar hij voornamelijk z'n eigen innerlijke ervaringen besprak. Twee dingen vond ik bijna nog merkwaardiger dan de voordracht: 1e werd ieder introducée op gratis (slappe!) chocolade onthaald, in deze dure tijden, 2e bedroeg het aantal heeren zeven, zegge 7, het aantal dames 44. Ook al een symptoom van vrouwenemancipatie! Of van heerenemancipatie.

Ik wil je nu niet langer vervolgen met Hollandsch, dat je immers in deze drie maanden van plan was af te zweren; mocht je nog iets van Tiel of Tielenaren wenschen te weten, dan schrijf ik je daar nog wel eens iets over. In alle gevallen, schrijf eens, in welke taal het zij:

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman

Eibergen, 26 augustus 1920

aant.

aant.

Eibergen, 26 Aug. /20

Beste Maas

Vandaag ontving ik je brief, nadat ik je reeds in het schimmenrijk gewaand had; een brief, die er twee waard is, een krachtprestatie! En dat in extatisch-realistisch-smakelijk Hollandsch en god-zij-dank geen 'shabby-looking' Engelsch. Aangezien nu het weer ook al beneden nul is en de eenzaamheid hier bijna benauwend wordt, begin ik maar een antwoord, (ik garandeer niet, dat ik het vandaag afmaak) om je van 't één en ander, dat ik vergat, nog op de hoogte te stellen.

Eerst een compliment, dat je nog zulk perfect Hollandsch schrijft (behalve dan 'scheiterig', dat ik met een lange 'ij' schrijf) en dat je stijl ongegeneerd-bevallig is. Aan je spontane ode aan de meid van Vos blijkt wel, dat je nog door en door Nederlander bent. Je taal vertoont, zoover ik kan oordeelen, geen enkel Anglicisme. - Maar helaas moet ik lezen, dat je je verveelt, en dat in erger graad dan in Tiel, vis à vis Ottilie en de pianola van Mr. van Nievelt! Ik had je ook daar graag gezelschap gehouden, hoewel ik tegenwoordig meestal om half tien begin te ontbijten en me dus eenigszins zou moeten wennen aan appèl om acht. - Dat ik me wel verveel, is nog denkbaar, hier in de achterste Achterhoek (latinisme!), hoewel 'k veel lees; maar ik dacht, dat in Schotland, dat woord feitelijk niet voor je zou bestaan. Maar te oordeelen naar het criterium, dat je van Rev. S. Hirst ophangt (een stijlbloempje!) en het verdere milieu, waarin je terecht bent gekomen (tenminste als je zonder boord ontbijt, lijkt me dit woord niet ongepast), kan ik me nu volkomen in je toestand indenken.

Verleden maal vergat ik volkomen je te berichten, dat ik zonder verdere strubbelingen de ultima classis gymnasii ben binnen getreden, met 3½ voor Grieksch en 3- voor mej. B.W. van de Kamer (als je de mop hierin niet vergeten bent; anders mej. E.v.d. Kamer) en verder 4- en één 4½. Verder zullen jou zoomin als mij de cijfers interesseeren. Van verdere kennissen verhuisden J.v.Yzeren en Raat zonder iets. Van Jan Formijne hoorde ik niets, noch of hij succes heeft gehad bij Ottilie, noch of hij geslaagd is. - Over het 'verpatsen' (wat schrijft dat woord lekker) van je boeken: ik heb een advertentie in 'Nugae' gezet, waarbij ik me als

executeur-testamentair van je nalatenschap heb opgeworpen. Tot nu toe nog geen aanvragen.

Ik heb weinig animo om Dinsdag over een week weer naar Tiel te vertrekken; het zal een uitgestorven jaar worden! A propos, misschien kom ik je in de Kermis- of Kerstvacantie wel eens opzoeken, of jij mij, al naar gelang het schikt; we hoeven niet bepaald te wachten, tot ik ao. 1921 in A'dam kom. Je bespiegeling in dezen leek me wat pessimistisch.

De veronderstelling aangaande je pyama-dubbelloopsgeweer was treffend juist. Mevr. Prins-Versteeg belastte me met de verzending, toen ik je kamer aan 't reinigen (sic) was. - Ik heb de Prinsen nog eens daarna opgezocht om afscheid te nemen; allicht zie ik ze niet veel meer in 't vervolg. Wegensch niet al te groote plaatsruimte spring ik nu vanaf de Prinsen op Bomli.

Deze man belast me n.l. weer met f4.25, omdat hij een nieuw boek heeft uitgegeven, waar geen letter van hemzelf in staat, behalve het préface ('nous recommandons' etc.); verder alles schrijvers uit de 19e eeuw, saamgelezen door E.J. Bomli, prof. à Tiel met hulp van verscheiden anderen, zooals hij zelf in zijn hollando-gallisch voorwoord bekent. Waarschijnlijk zijn tot nu toe pas vijf exemplaren verkocht n.l. aan de élèves der zesde klasse gymnasium Tiel en dan nog één present. ex. voor Piet.

Al is het niet in de 'Fragments' par E.J. Bomli, lezen doe ik veel. 'Madame Bovary' verteerde ik, verscheiden dingen van Heine, (schrik niet) de [mnesterofonia = vrijermoord] (23ste boek van de Odyssee), het Christusmysterie van v.d. Bergh van Eysinga, kleine portie's van diens 'Uren met Hegel', Bakels' 'Leekeboek voor den Godsdienst' (zeer aan te bevelen), 'Hedda Gabler' en 'Vijand des Volks' van Ibsen, een inleiding op de philosophie van Lao Tse van Borel en 'Dreams' van Schreiner (die zijn heel mooi en 't is Engelsch, dus als je ze nog niet kent, lees ze dan eens). Verder nog wat Hollandsch kleingoed. Je zult hier (terecht) uit op maken, dat ik niet veel anders doe dan lezen. Alleen tennis ik nogal eens, als 't weer het toestaat.

Toen ik je brief gelezen had, kwam eerst het plan bij me op je een lijst van vette Hollandsche woorden te sturen, maar helaas ontbreekt me lust en encyclopaedische kennis. Anders zou ik je op wat anders tracteeren dan op heete pap.

Je brief geeft me nog zooveel aanknooppingspunten om over te kletsen, te dazen, te zwammen of te boomen (allemaal Holl. synoniemen voor 'praten' als je ze vergeten bent), dat ik bijna genoodzaakt ben te eindigen om niet 't eene voor 't andere te verwaarloozen. Hou je intusschen goed in je Schotse laaglanden bij dominee Hirst (richting?), verveel je niet te zeer en zend bij gelegenheid nog eens bericht aan je zeer belangstellende vriend

Menno

Tot en met 6 Sept. adres: Eibergen, daarna Tiel. Gegroet M.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Tiel, 10 oktober 1920

aant.

aant.

Tiel, 10 Oct. /20

Den Heere Maas Holleman Z.Ed. (Beste Maas)

Voor ondergeteekende en nog enkele andere kennissen van den geadresseerde, wonende allen in de stad Tiel, is het nog steeds een open vraag, of meergemelde Maas op een Noordzeesteamer is verongelukt of in Holland voet aan wal heeft gezet, of hij moreel aan den groentijd ten onder is gegaan of dezelve met een verblijd hart heeft doorgemaakt, of hij reeds plaats heeft genomen op de collegebanken of een rozijnenzaak heeft opgezet, in 't algemeen, of hij nog in leven is en de stad Amsterdam hem onder hare burgers aanmerkt. Zoo ja, dan zal ondergeteekende er prijs op stellen, hiervan, al is het dan ook in sobere woorden, van boven getituleerden Maas, een mededeeling te ontvangen.

De vriend voornoemd

Menno

Hetwelk doende tevens namens: J. van Yzeren, J.R. Caron, A. van den Heuvel.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Tiel, 29 november 1920

aant.

aant.

Tiel, 29 Nov./20

Beste Maas

We waren allen, ik wel het meest, bovenmate verheugd, je zoo kranig uit de doodkist der vergetelheid te zien opduiken en te hooren, dat je het, ondanks gruwelijke zelfverwijten in après-portefeuille stemming, nog steeds goed maakt. Je idee om over te komen is schitterend; kom dan 18 Dec. a.s.; dan is de groote uitvoering, waarvoor je nog een invitatie zult ontvangen (quaestor Caron heeft n.l. de vrijheid genomen je als oudlid aan te merken); je ziet dan alle oude kennissen en vriendinnen (!) meteen in leuke stemming weer (uitgezonderd mevr. Prins, die zich nog voorbereidt op haar door ons zoo geniaal ontdekte jongste spruit); en den volgenden dag ga je eenige dagen mee naar Eibergen, waar we in de solitude naar hartelust kunnen dazen en zwammen, hetgeen zeer noodig is. Denk eens over dit riante voorstel na; is het niet naar je zin, dien dan per briefkaart een motie in waardoor nader overleg over een ander plan mogelijk wordt.

Intusschen nog hartelijk dank voor je gezellige brief en dan, willen we hopen, tot 18 Dec. (waar we entre parenthèse een leuk stuk van Goldenberg opvoeren).

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Tiel, 10 december 1920

aant.

aant.

Tiel, 10 Dec. /20

Beste Maas

Gegeven je afkeer van pengebruik, schrijf ik je nog even een dreigbrief om me zoo spoedig mogelijk te antwoorden op mijn vorige briefkaart. Deze behelsde, ook om je afkeer van briefschrijven, in 't kort het volgende: Kom je 18 Dec. a.s. op de fuif? Ga je daarna nog eenige dagen mee naar Eibergen? Je kunt natuurlijk hier logeeren etc. Schrijf alleen even, of je komt. Je bent van harte welkom.

t.à.t.

Menno

p.s. Je weet zeker, dat bij ds. Prins een nieuwe proles, Joan, verscheen?

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 28 december 1920

aant.

aant.

Eibergen, 28 Dec. /20

Beste Maas

Allereerst een zeer fortuinlijk nieuwjaar toegewenscht en alle goeds op alle mogelijke gebied.

Waarschijnlijk had ik niet de attentie gehad, je mijn gelukwensen op deze afgezaagde-heil-en-zegen-dag aan te bieden, als er geen praktische reden voor bestond. Maar ik vermoed, dat je mijn portret in Tiel hebt achtergelaten. Wil je me even schrijven of dat zoo is? Dan stuur ik het je even. Ik heb n.l. één afdruk te veel; misschien is het ook een vergissing van den fotograaf.

Tot ziens vroeg of laat in A'dam

je Menno

p.s. Na 3 Jan. ben ik weer in Tiel.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Tiel, 22 februari 1921

aant.

aant.

22 Febr. /21

Beste Maas

Tot mijn groote vreugde (o, welk een schoone taal!) ontdekte ik vanmiddag je schrift in de bus en wierp mijn gretige blikken in de welbekende poot. Je invitatie is meer dan reusachtig welkom, vooral, daar het me nog steeds niet wil lukken in de vereischte eindexamen begrafenisstemming te komen. Helaas, helaas, komt er een bezwaar. Ik ben 1½ week bedlegerig (!) geweest (ontsteking van de sinus frontalis (!)) en sedert dien (Maandag betrad ik voor het eerst weer de pui des gymnasiums) meer dan ooit gezond. Maar oom Jan koestert nu eenige bezwaren van 'vermoeienis, reizen' etc., die je je ook nog wel van de Tielsche jaren zult herinneren. Is het je ouders en jou dus hetzelfde en is het *in alle opzichten* even goed als ik Zaterdag *over een week* kom, dan zou ik dat liever afspreken, zoo niet, dan kom ik a.s. Zaterdag.

Schrijf dus even p.o. of mijn voorstel goed uitkomt en bedank vast je ouders voor hun uitnoodiging, op welks uitvoering ik me *bijzonder* verheug,
tot ziens,
je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Tiel, 24 februari 1921

aant.

aant.

Tiel, 24 Febr. /21

Beste Maas

Aangezien mijn gezondheid geheel normaal is, heb ik oom Jan overreed, me a.s. Zaterdag te laten gaan. Je ziet me dus, ik meen 4.56 komen. (Kijk het nog maar eens na, want ik heb een oude dienstregeling). C.S.

Tot Zaterdag dus; ik zie den dag met spanning tegemoet
t.à.t.
je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Tiel, 2 maart 1921

aant.

aant.

Tiel, 2 Maart /21

Beste Maas

Ons mondeling afscheid werd lichtelijk verstoord door de schare van kwezelige burgerlieden, die zich voor de coupé verdrongen; enfin, al heb ik het je dan nog niet eens speciaal gezegd, je hebt toch wel begrepen, dat ik een paar buitengewoon genoeglijke dagen met je heb doorgebracht. We blijven zoo tenminste een beetje van elkaar op de hoogte. Laten we het nu maar voor afgesproken houden, dat je bij mijn eindexamen, mits met goeden uitslag, tegenwoordig zult zijn; mocht ik er voor dien tijd nog eens uit kunnen breken, dan zal ik dat natuurlijk niet versmaden.

Bedank ook je vader en moeder nog zeer voor hun hartelijkheid.

Natuurlijk heb ik de 'Antigone' en de 'Griechische Lyriker' vergeten; ik vergeet n.l. altijd iets, als ik ergens gelogeed heb. Als je ze me nog voor Zaterdag a.s. kunt toesturen, zou dat wel gemakkelijk zijn; ik dank je nog zeer voor die boekjes. Ik zal je eerstdaags 'het Spook van V.' en de 'Midsummernightsdream' toesturen.

Tot ziens dus

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman

Tiel, 17 maart 1921

aant.

aant.

Tiel, 17 Maart /21

Beste Maas

Hierbij eindelijk het Spook en de Midsummernightsdream, vergezeld van het werkelijk zeer merkwaardige document. Toevallig kreeg oom Jan ook net een dergelijk wanproduct, dat ik helaas verloren heb; maar van een gewoon handelaar, geen privaatgeleerde.

Het Spook heb ik met siddering en spanning gelezen. 't Is waarachtig een geniaal stukje om de gebeurtenissen zoo door elkaar te draaien, dat je in 't midden van het boek nog geen flauwe notie van de afloop hebt. Niettemin heb ik me voorgenomen, om voor het eindexamen slechts talen te lezen, want het Spook heeft me een heele

middag van mijn werk afgehouden. Ik had het je al eerder terug gestuurd, als mevr. Viëtor het niet te leen had gevraagd. (Irrealis). Fraai ziet het er niet meer uit, maar ik geloof niet, dat ik er veel aan bedorven heb, daar het in Amsterdam toch ± in dezelfde toestand verkeerde.

Als het eindexamen me niet in den weg zat, zou ik lust hebben om meer fatsoenlijke brieven op touw te zetten. Niet, dat ik zoo hard werk; maar als ik iets anders doe, dan vraagstukjes of themaatjes, word ik door een soort wroeging geplaagd... die me toch niet tot werken dringt. 't Zal een ware verlossing zijn, als ik er eenmaal af ben. De namen der candidaten zijn al met de noodige autoriteit voorgelezen.

Er komen nu telkens fragmentjes van de Midsummernightsdream muziek bij me opdoemen, waaronder de piano dan lijden moet. Toch is het zeer amusant, vooral omdat het de herinnering opwekt aan eenige heerlijke zorgeloze en eindexamengedachtenlooze dagen.

Woensdag a.s. begint de vrijheid, die luistert naar de wetten (ik ga in prozaïscher termen in de vacantie repeteeren); 2 April krijgen we dan in Arnhem de Antigone, waarbij jouw exemplaar goede diensten zal bewijzen en dan is er niets dan zwarte ellende tot één of andere dag in Juni. - Je ziet, de fatum-stemming is komende.

Nu wachten: Vergilius, regelmatige veelhoeken, Thucydides etc, hetgeen wil zeggen, dat ik er mee uitscheid. Vergeet intusschen deze ongelukkige in je vrijheid niet en schrijf nog eens,

tot ziens dan

t.à.t.

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman

Tiel, 5 mei 1921

aant.

aant.

Tiel, 5 Mei /21

Beste Maas

Helaas kon ik je omvangrijke brief door het hevige repeteeren niet dadelijk beantwoorden, maar moest ik het uitstellen tot dezen extra-Zondag; bovendien nog de honderdste verjaardag van den dood van Napoleon, wiens naam ik op 't oogenblik grondig haat vanwege het zoodje coalitieoorlogen, die hij veroorzaakt heeft.

Je ziet, deze eerste zin is al weer vol van het dreigende gebeuren, dat straks op me neer komt vallen. Ik ben gelukkig tamelijk vroeg aan het repeteeren geslagen, zoodat ik in zeer gematigd tempo de opmarsch naar het noodlottige doel voortzet. Een oud schoolbord, dat ik op zolder ontdekte, trekt dagelijks Caron en Jan van Yzeren, ja zelfs (o, zedelooze tijd) Annie van den Heuvell naar mijn kamer, die haar dan met gemaskeerd bed en geniaal verdoken pottekast ontvangt. Niettemin geeft vrouwelijk gezelschap een zekere pikante bekoring zelfs aan de verdragen van Gastein (1855)

en Unkiar Skelessi (1831). Elke Vrijdagavond houden Caron, Annie en ik er een repetitieavond op na, beurtelings ten huize van elk der deelnemers, waarbij dan alle vakken de revue passeeren, totdat de meerderheid rustig slaapt. Dan wordt met thee de wiskundesmaak weggespoeld en de kandidaten besteden, nadat ze voldoende ontwaakt zijn, hun aandacht aan de vraag, wat res Mancipi zijn. Wanneer dan het conubium ter sprake komt, wordt Caron plotseling monter en wil met Annie het moderne conubium behandelen, hetgeen dan weer door mij als derde van de agenda wordt gevoerd. Deze avonden zijn dus lang niet altijd even vervelend; het humoristische element ontbreekt nooit.

Op school heerscht de Saaiheid; en hieruit vloeien weer begrippen voort als slapen, pesten, piepen, krinselen etc. welbekend. Als me al dit pijnlijke gewroet maar met resultaat beloond wordt, kan het me trouwens niet schelen; nog 1 1/2 maand! - De heer Legrom is ondertusschen weer flink aan het knoeien geslagen; hoewel hij even raadselachtig is als de orakels bij Herodotus, is hij voor ingewijden, zooals de zesde klasse, toch zeer wel te verstaan. Ook dit gezamenlijk ontraadselen van zijn geheimtaal is nog een opwekkende bezigheid in dit seizoen van slaap.

Je zult wel zeggen, dat ik je wat lang met het eindexamen, dat voor jou toch tot het verleden behoort, heb verveeld. Als ik kon, zou ik dan ook liever over roeien of boeken schrijven. Maar roeien doen we hier alleen met Odysseus of Aeneas en boeken lezen komt alleen voor, als er iets in staat, dat voor het eindexamen deugt. Feitelijk was het mijn plicht, om eens een Engelsch boek onderhanden te nemen, want daar zal ik vermoedelijk op het noodlottige uur weinig van maken. Stuur me, als je er eens aan denkt, maar een licht Engelsch romannetje (je hebt immers nogal voorraad) van Williamson of zoo iets; doe daar dan de 'Midsummernightsdream' meteen maar bij.

Zoo gauw de datum van het examen bekend is, zal ik je dat even per briefkaart melden, want we rekenen er hier vast op, dat je gedurende die dagen komt, hetzij 'om blijde te zijn met de blijden', hetzij om zelfmoord te voorkomen. Wout Kuyk zal ook bij de stoep rondzwerven.

In de N.R.Ct. zag ik, dat van de Engelsche vertaling van het boek van je vader de 5e druk verschenen is; wees zoo goed, hem uit mijn naam daarmee geluk te wenschen, als het een gebeurtenis van beteekenis is. Daaronder prijkte tevens een ijzingwekkend geleerde lezing van dezelfde prof. Holleman, die ik natuurlijk niet gelezen heb. Je kunt hieruit dus opmaken, dat ik 'nog' de krant lees. Hoelang nog?

Ik heb een stil vermoeden, dat je, gegeven het enthousiasme, waarmee je in je laatste brief het over het roeien had, vandaag de Varsity bijwoont; je treft dan geen bijzonder schitterend weer. Maar als geen eindexamen de zon verduistert, geeft het ook al niet veel, of er een beetje regen valt.

Aangezien Caron over een paar minuten komt, om de verdubbelingsformule te bewijzen, sluit ik deze van examen bezwangerde regelen met hartelijke groeten ook aan je vader en moeder.

Tot ziens dan bij de beslissing over zes jaren arbeids
je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Tiel, 3 juni 1921

aant.

aant.

Tiel, 3 Juni /21

Beste Maas

In allerijl even enkele woorden tusschen de vosserij door. Je plan is uitstekend; we verwachten je dus 5.45. Als je dan tot Maandag blijft, ga ik 's morgens met je mee naar A'dam (altijd als ik slaag) om met mijn ouders kamers op te scharrelen.

Tot ziens dus, nog hartelijk dank voor je brief

t.à.t.

Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 11 juli 1921

aant.

aant.

Eibergen, 11.7 /21

Beste Maas

Zouden jullie me deze week twee nachten, van Woensdag op Donderdag en van Donderdag op Vrijdag kunnen logeeren? Ik moet voor mijn kamers in de stad zijn en 't is natuurlijk het plezierigst als ik bij jou geborgen kan worden. Kan het niet, schrijf dan even p.o.

Ik kom aan C.S. Woensdagmorgen 10.04; ik was van plan me dan naar jullie huis te begeven, als 't schikt. Om twee uur moet ik dan in de Vondelstraat zijn, waar een kennis van een neef van me woont, die pas kamers heeft gezocht en dus een bende adressen heeft. Bovendien heb ik nog enkele adressen op een advertentie.

Donderdagmorgen komt een mijner ouders, om een definitief besluit te nemen over de geziene kamers. Vrijdagmorgen komt Wim om een visum voor zijn pas te halen. Om kwart voor vijf vertrekken we dan weer.

Hoor ik nog even van je, of dit je goed uit komt?

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 29 augustus 1921

aant.

aant.

Eibergen, 29.8./21

Beste Maas

Tot nu toe hoorde ik helaas nog niets van je eventueele plannen hier te komen; mocht dit nog in je bedoeling liggen, schrijf er dan nog even over, omdat we ook nog andere logées krijgen. - Ik vernam, dat de groentijd 15 Sept. a.s. begint. Veel tijd om over het wezen van dezelve te philosopheeren schiet er dus niet meer over. Den 9e en 10e September wou ik met mijn moeder in A'dam doorbrengen, om mijn kamer op orde te brengen en nog een paar dingen te regelen. Zou ik dien nacht dan nog eens van jullie gastvrij huis mogen profiteeren? Daarna ga ik nog eenige dagen naar Tiel, om kaalgeknipt terug te komen.

Licht je me over een en ander p.o. nog even in?
je Menno

vele groeten aan de familie

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 31 augustus 1921

aant.

aant.

Eibergen, 31.8./21

Beste Maas

Hedenmorgen het goede nieuws van je aanstaande komst ontvangen. We kunnen je dus a.s. Maandag verwachten; kom liefst zoo vroeg mogelijk. Den trein hoor ik zeker nog wel van je. Je komt natuurlijk in een van schoolgaande familie verlaten huis, waar we het rijk alleen hebben.

Tot ziens dus
t.à.t.
Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 5 september 1921

aant.

aant.

Eibergen, 5.9./21

Beste Maas

Een teleurstelling, dat de logeerpartij niet door kan gaan; maar 't is natuurlijk onvermijdelijk, want het aanteekenen van je broer gaat voor, dat spreekt. Ter consolatie kan dienen, dat we elkaar nu wel wat meer zullen zien.

We komen 's morgens (Vrijdag) 10.04. Vermoedelijk zal die dag dan wel gebruikt moeten worden voor boodschappen en aanverwante zaken, maar bijzonderheden spreken we dan wel nader af.

Tot ziens dus

t.à.t

Menno

p.s. Mocht je er in slagen op een dusdanig matineus uur aan het station te zijn, dan zou je ons zeer veel genoeg doen; omdat je ons misschien nog aan adressen van goede winkels kunt helpen.

Menno

[nieuw] p.s. Mag ik, als ik je aan den trein *niet* zie, tegen zessen bij jullie komen eten?

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 19 september 1921

aant.

aant.

Eibergen, 19 Sept. /21

Beste Maas

Dank je hartelijk voor je troostrijke brief, die ik hedenmorgen ontving. Ja, ik heb een paar beroerde dagen doorgemaakt. Tot Zondag heb ik moreel en lichamenlijk ongeveer tegen de vlakke gelegen, zoodat m'n vader het niet goed kon keuren, dat ik Maandag weer onder het mes ging. Waarschijnlijk kom ik nu Dinsdagmorgen 12.19 in A'dam terug en begin dan Woensdagmorgen weer. Je komt me dan voor dien tijd zeker nog wel opzoeken.

Ik vertrok met 38° koorts uit A'dam en sprong in de eerste de beste trein, zoodat ik 3 1/2! uur in Zutphen moest wachten. De beginervaring van het novitiaat zijn dus voor mij niet zeer aangenaam. Ik wil het toch nog eens probeeren en als me nog een

heel pak kleeren overblijft en een goede gezondheid, hoop ik het door te zetten. De kans, dat ik in het strijkje kom, is zeker verkeken? In alle gevallen, tot Dinsdag. Ook nog veel dank voor je hulp op Donderdagavond
je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 2 januari 1922

aant.

aant.

Eibergen, 2.1.22.

B.M.

Veel dank voor je briefkaart en de daarin vervatte gelukwensen. Ik was niet in staat je op tijd te bereiken omdat ik pas weer van griep hersteld ben en tot voor kort te bed lag.

In de eerste plaats mijn beste wensen voor je moeder; ik hoop, dat jullie haar gauw weer thuis krijgt. Ik kan me de orde van zaken bij jullie haast niet anders voorstellen.

Verder natuurlijk alle goeds, een gezegend candidaats en derg. Gelukkig hoef ik me daar in 1922 nog niet aan te bezondigen.

Zooals je gemerkt hebt ben ik al vrij gauw vertrokken, nadat ik je voor 't laatst gesproken had. Ik had helaas geen tijd meer om aan te lopen. Waarschijnlijk kom ik midden Januari terug, maar je ziet me dan wel aan komen.

Nogmaals alle goeds, groeten thuis
je Menno

p.s. Je kaart was 'insuffisant' gefrankeerd!

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 29 augustus 1922

aant.

aant.

Eibergen, 29.8./22

Beste Maas

Ziehier eindelijk weer eens een berichtje uit het achterland, waar we je in deze vakantie helaas niet gezien hebben. Hoe maak je het intusschen? Van tante Lize hoorde ik, dat je candidaats gedaan had maar gezakt was, tevens dat je moeder niet al te best vooruitging. Veel meer kon ze echter niet vertellen. Gelukkig spreken we elkaar binnen korte tijd nu weer, maar graag hoorde ik kortelijks één en ander van je. Zou je me meteen den aanvangsdatum van den groentijd kunnen melden, omdat Wim tegen dien tijd in A'dam moet zijn?

Mijn vakantie verliep zonder veel emoties. Ik bezocht een conferentie in Sleen en logeerde eenige tijd in Hengelo, maar verder plakte ik meest in Eibergen, nu en dan ook werkend.

Met Wim zwierf ik een dag door A'dam om kamers te zoeken. We vonden na veel zwerven iets tamelijk geschikts in de Marnixstr. Van mijn plan, om je op te zoeken, kwam door den beperkten tijd helaas niets.

Nu, amice, laat dezer dagen eens even iets van je hooren. De familie verzoekt vele groeten, tevens aan je ouders.

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman

Eibergen, 12 september 1922

aant.

aant.

Eibergen, 12.9.22.

Beste Maas

Vandaag kregen we bericht van het overlijden van je moeder. Het kwam voor mij nog zeer onverwacht. Wel schreef je, dat er geen hoop meer gegeven werd, maar aan een zoo snel verloop had ik niet gedacht. Je zult begrijpen, hoe ik in dezen geheel in je verlies kan deelen, waar je moeder voor mij altijd zoo veel geweest is. Ik vind het altijd lastig om over zoiets te schrijven, omdat een brief altijd een veel te vormelijke indruk maakt. In dit geval zou ik dit wel allerminst willen en aangezien ik eind Sept. weer te Amsterdam kom en dan natuurlijk dadelijk aanloop, maak ik het nu maar kort. Maar dit moet ik je toch nog zeggen, dat ik bovenal in jullie huis je moeder zeer zal missen. Aan de familie is ze voor mij zoo onafscheidelijk verbonden.

Ik richt me nu maar tot jou; je wilt zeker je vader en broers wel mijn hartelijke deelneming overbrengen. Aan Wim, die je morgen had willen opzoeken, schreef ik, dat hij dit voorloopig moest uitstellen.

Tot Sept. dus! Hou je goed!

hart. gr.

Menno

p.s. Aangezien Vader en Moeder uit zijn, zal ik hun het bericht nazenden.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman

Zutphen, 3 januari 1923

aant.

aant.

Zutphen, 3 Jan. 1923

Beste Maas

Je brief werd me opgezonden naar Zutphen, waar ik met mijn collega Binnendijk de dagen repeteerende doorbreng. Vandaar dan ook het werkelijk ontstellende feit, dat mijn gedachte bij de jaarswisseling meermalen bij je zijn geweest, maar dat het tot een epistel niet is gekomen. Daarom heb ik me zeer geschaamd over het begin van je brief, die mijn nieuwjaarswensch vooronderstelde. Maar nu genoeg excuses, je begrijpt mijn helaas al weer door examens ontluisterde dagen. Ik heb nu in ieder geval een gerede aanleiding om tot schrijven te komen.

In de eerste plaats een in alle opzichten voorspoediger jaar toegewenscht dan het nu voorbij gegane. Een groter verlies dan je in dit jaar had, kan je trouwens moeilijk treffen. Het trof me weer, toen ik den 30sten Nov. bij jullie was, wat een bijzonder karakter je moeder aan je verjaardag wist te geven. Iets ondefinieerbaars, maar toch opvallend, dat het nu ontbrak. Ik hoop nu eens wat meer in je buurt te komen; ik weet evenwel nog niets zekers, wat dat betreft. Waarschijnlijk zet ik nog maar eens een advertentie. In ieder geval zal ik op 1 Febr. door de Wed. van Mierden van mijn kamer worden verjaagd en tegen dien tijd dien ik dus voorzien te zijn.

Ook mijn dank voor je wenschen. Van examenvrees hoop ik niet zenuwziek te worden. Daarvoor is het me après tout toch niet belangrijk genoeg.

De uitnodiging aan je vader gedaan, las ik in de krant. Blijf jij gedurende zijn 'uitlandigheid' alleen in 't huis?

Ook van hier verder niet te veel nieuws. De feestdagen brachten we op de gebruikelijke wijze door. Wim is de geheele vakantie bezig met chemische stinkproeven, bijgestaan door Tine. 't Is over 't algemeen een rustig werkoord, het wintersche Eibergen, maar hier in Zutphen zit je tenminste iets dichter bij de bewoonde wereld.

Van je Rembrandtieke foto heb je een dusdanige eer, dat zij in zekere oogen een dusdanige bewondering vond, dat ik haar heb moeten afstaan voor een je nu natuurlijk al bekend doel. Als je me bij gelegenheid nog een afdruk kunt verschaffen, zal ik je zeer dankbaar zijn.

Wat je vraag voor een boek voor m'n verjaardag (26 Jan.) tevens meerderjarigheidsverklaring, betreft, ik weet op 't oogenblik geen prijzen, maar vooraan in mijn verlangens staat: Arthur Drews, Die Christusmythe. Als je dat misschien op den kop kunt tikken, maak je me gelukkig.

En nu het beste en tot ziens; groeten ook aan je Vader en Frits.
je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Brussel, 19 juli 1923

aant.

aant.

Beste Maas

Het is me ontschoten, wanneer je precies naar Corsica zou gaan. Misschien ontvang je dezen dus pas laat.

We amuseeren ons hier uitstekend en trachten ook serieus te reizen. Wenschen je allen het beste

t.à. t

je Menno

Wim

Jan

A.E. ter Braak-Viëtor

ter Braak

Origineel: Zutphen, mw. E.A. Holleman. Prentbriefkaart, 'Van der Weyden, Le chevalier à la flèche, Musée de Bruxelles'.

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 2 januari 1924

aant.

aant.

Eibergen, 2.I.'24.

Beste Maas

Hartelijk dank voor je brief en de toezending van de dissertatie. 't Was weer schandelijk van me, dat ik mijnerzijds weer bij de jaarswisseling als het graf zweeg, vooral nu je in examenpijnen zoo trouw pas ter zijde stond. Maar troost je met de rondborstige verklaring, dat ik niemand een goed jaar toewenschte, hetzij (zooals in jouw geval) in 't besef, dat ik in dezen toch niets in te brengen heb, hetzij uit nalatige onverschilligheid (zooals in de meeste gevallen), hetzij, omdat ik de betrokken personen niets goeds toe kan wenschen (zooals in weinige gevallen).

Het feit, dat ik zulke lange zinnen vermag te construeeren, demonstreert, dat ik verder niets te doen heb en zeer weinig doe. Er is hier een eendekom om schaatsen te rijden. Verder geniet ik van je 'Grundbegriffe', een werkelijk buitengewoon interessant boek.

Het zal wel 20 Jan. worden, voor ik weer terugkeer, want ik moet eenigszins zuinig met m'n maandgeld omspringen. Verschijn daarna terstond, omdat ik van alle plichten vrij ben.

Dank je vader voor zijn gelukwensch.

Hart. gr. van ons allen

t.à.t

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Amsterdam)

Eibergen, 14 april 1924

aant.

aant.

Eibergen, 14.IV.24.

Beste Maas

Het speelt me zeer, dat je me niet thuis trof, vooral, daar ik met wroeging met je *f* 25 in mijn zak liep. Ik haast me nu in het achterland aangekomen je dit geld te sturen met vele excuses, dat ik het je niet in het begin der maand teruggaf. Op den trouwdag van je vader trof ik bij jullie niemand thuis; mijn kaartje zit in de bus verstoken. Ik had toen meteen aan mijn verplichtingen op financieel gebied willen voldoen. Enfin, je hebt er waarschijnlijk nog geen gebrek door geleden.

Verleden week zat ik verscheiden dagen in Tiel, waar ik het natuurlijk voortreffelijk had. Ik hoorde daar o.a., dat ds. Prins op ons vertoornd moet zijn, omdat we hem nooit meer met een bezoek gehonoreerd hebben. Doe dus spoedig je candidaats en verschijn weer in Tiel!

Ik heb nog eenige aardige aanwinsten voor mijn bibliotheek, die ik je na de vacantie hoop te vertoonen. Tot hoe lang blijft je adres Bronckhorststr?

Ik keer in de eerste dagen van Mei weer terug.

Hart. gr.

je toeg. Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Bloemendaal)

Eibergen, 21 augustus 1924

aant.

aant.

Eibergen, 21.VIII.24

Beste Maas

Het wordt nu toch te gek! Zijn wij van elkaar afgestorven? Ik had je al lang iets van me laten hooren, maar je nieuwe adres is me ontschoten. Wat ik hier dus als je woonstee heb uitgepeinsd, is een bloemlezing uit Parkweg, Parkstraat, Parklaan, 7, 17, 14. Vanmorgen wakker wordend, dacht ik, dat het dit moest zijn; voilà! Hoop op goede overkomst.

Je zwijgen breng ik onwillekeurig in verband met je al dan niet ondernomen examen. Met zorg speurde ik ± 28 juni alle kranten na, maar kon je naam niet ontdekken. Kreeg je maanden of heb je je teruggetrokken? Deze vragen houden me steeds bezig. Enkele Amsterdammers, die in deze vacantie zag, konden me niet inlichten. Als deze briefkaart je bereikt, hoop ik dat je me van één en ander p.o. op de hoogte wilt stellen. - Mijn bestaan hier is, op eenige uitgangen na, Eibergsch en solide. Ik was nog een halve dag in Amsterdam, voor P.C., maar, ook al wegens onzeker adres, kon ik je moeilijk in Bloemendaal gaan zoeken. In het buitenland zal ik voorloopig wel niet meer komen, helaas. Ik werk ook wat, maar ben voor 't oogenblik verdiept in de 'Idioot' van je intimus Dostojewsky. Dit belet alle geregelde bezigheden.

Wij hopen ons geslacht in Amsterdam dit jaar weer uit te breiden met één ex., te weten Jan, die zich op het kaalknippen voorbereidt. - De Tielsche familie zit momenteel in Parijs, munt tegenwoordig weer uit door gastvrijheid en vrijgevigheid!

Nogmaals, moge dit levensteeken je bereiken! In dat geval ook mijn hart. groeten aan je vader en [onleesbaar] in 't bijzonder aan jezelf

Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak

aan

M.J.W. Holleman (Bloemendaal)

Eibergen, 30 augustus 1924

aant.

aant.

30.VIII.24

Beste Maas.

Hartelijk dank voor je inlichtende brief, waardoor ik in alle opzichten voortreffelijk ben 'opgeklaard'. Met voldoening constateerde ik, dat je opinie over de boeken van Mereskovsky en Gorki geheel parallel gaat met de mijne, alleen zou ik voor het laatste nog iets enthousiaster zijn. Bovenal gelukgewenscht met het heuglijk feit, dat je je door de perikelen des examens niet van de litteratuur laat afhouden!

Er is hier verder een ongelooflijk gering kwantum nieuws. Het leven spint genoeglijk voort, soms ook niet genoeglijk, maar groote gebeurtenissen zijn niet voorgevallen.

Tusschen 10 en 15 Sept. ga ik weer naar Amsterdam, ben weer in de den Texstr. 31^b te bereiken.

Tot ziens dus, groeten van de familie
je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
M.J.W. Holleman (Bloemendaal)

Ruurlo, 5 september 1924

aant.

aant.

Menno
A.E. ter Braak-Viëtor
Wim
ter Braak
Jan
Tine

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

aant.

M.J.W. Holleman
aan
Menno ter Braak (Eibergen)

Amsterdam, 15 januari 1925

Amsterdam, 15 Jan. '25

Beste Menno,

Gisteravond ontving ik je briefkaart waarvoor hierbij mijn dank evenals voor je nieuwjaarswensen. Uit 't adres van je briefk. meende ik te moeten afleiden, dat je mijn kaart uit België niet gekregen had, maar bij nader inzien bleek dat dit toch niet anders kon. Ik heb alleen vergeten te vertellen wanneer 't nieuwe adres inging. Dit was al de 3de, want de oudelui zijn toen op reis gegaan (ze zitten nu al midden op de Middellandsche zee) en 't huis in B. is 'n chaos van vervoersutensiliën. Toch moet je maar eens op 'n Zondag met me meegaan als ik inspectie ga houden, dan kun je Vaders portret eens bekijken. 't Hangt op mijn kamer, daar was de meeste ruimte en 't minst slechte licht. Zoo zal je dan eindelijk mijn fraaie huis te zien krijgen! Maar m'n kamer moet je natuurlijk eerst komen bekijken; ik hoop hem tegen dat je terug bent met diverse ingelijste reproducties, tropheeën van de reis, verciërd te hebben. Overigens is ie al geaccomodeerd met spiritualiën en gourmandisen.

Van de reis gesproken (die van de 25ste tot de 2e Jan. '25 duurde), wij begonnen bij Antwerpen en zijn daarna steeds verder Vlaanderen ingegaan, een volgorde, die Fromentin ook aanbeveelt. Zoo kwam het, dat we de [musea] van Antw. & Bruss. zeer goed konden waardeeren. 't Sint-Jans hospitaal in Brugge is uniek natuurlijk, maar 't musée [convenciaal] aldaar vond ik erbarmelijk en de prachtige stukken slecht opgehangen.

In de editie Stock las ik: Le grand écart van Jean Cocteau, wat ik 'n zeer merkwaardig boek vond. Verder is: Aimer van Géraldy in die uitgaaf meen ik. 't Boeken koopen in België was zeer verleidelijk en ik ben bezweken maar 't prijsverschil is vrij gering.

Welnu, tot ziens weldra, mijn groeten aan je ouders en verdere familie,
Maas

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

aant.

M.J.W. Holleman

aan

Menno ter Braak (Rotterdam)

Amsterdam, 22 maart 1931

Amsterdam 22 Maart 1931

Beste Menno,

Je hebt me natuurlijk compleet overrompeld met je trouw aan[kon]diging. Ik had niet 't minste idee, dat de eerste brief in dit jaar aan jou gericht 'n felicitatie van dezen aard zou zijn. Wel ben ik me bewust weer eens je verjaardag vergeten te hebben.

Deze schrijfschuld wordt aanzienlijk verzwaard door 't feit, dat ik je niet in kennis stelde van mijn afstudeeren. Dit is eigenlijk 'n quaestie van onbeholpenheid. Er was natuurlijk 'n mogelijkheid, dat je 't zoo zeer vertraagde heugelijk gebeuren in de krant gezien had. In dat geval zou 'n extra aankondiging mijnerzijds 'n onkiesche aanmaning tot 'n felicitatie zijn. Zoo je 't niet vernomen had, zou tóch 'n bericht van mijn kant 'n uitlokking tot gelukwenschen geweest zijn. Dit waren dan de vrij dwaze overwegingen dat ik niets liet hooren. Daar heb ik nu groote spijt van, want nu heb 'k al dien tijd niets van je geweten en nu val je me met 'n huwelijk uit de lucht.

Ik twijfel er niet aan of je hebt nu de vrouw gevonden, waar je gelukkig mee zult zijn, en ik wensch je dan ook van harte geluk.

Jammer, dat ik je niet eens zien kan om wat te praten over al deze belangrijke dingen. Mocht je soms 's in de stad komen en tijd hebben, kondig dan even je komst aan. Ik durf er niet op te hopen binnenkort wat van je te hooren, maar schrijf eens bij gelegenheid.

Van mij weinig nieuws. Na veel wikken en wegen besloot ik in de Rechterlijke Macht wat werk te zoeken en diende 'n verzoekschrift in. Tot nog toe zonder antwoord.

Van Jan hoorde ik indertijd dat je op de Beukelsdijk woonde, wat tevens je toekomstig adres blijkt te zijn. Ik schrijf daar nu ook maar heen, want je leeraarsfuncties zullen je toch wel aan Rotterdam binden.

Is Jan al getrouwd? Ik las 'n paar weken geleden 'n bericht van ondertrouw, maar het daaropvolgende is me nog niet onder de oogen gekomen.

'n Maand of wat geleden was ik in Schiedam bij 'n jaargenoot van me. Ik kom daar nog wel 's terug. Hopelijk kan 'k jou dan ook eens op zoeken.

Vale

Maas

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum | Van het laatste deel van de brief is geen scan beschikbaar.

aant.

[Aankondiging huwelijk tussen Mr. M.J.W. Holleman en Elly M.A. Rooderkerk Zie: origineel]

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

M.J.W. Holleman

aan

Menno ter Braak

[Amsterdam], 1 mei 1935

1 V '35

Beste Menno,

We zijn 'n droevig eind uit elkaar geraakt, maar ik kon 't tenslotte toch niet laten je de annonce van m'n huwelijk te sturen. Die met 't adres Dr. M.t.B, letterkundige te Rotterdam kwam onbestelbaar terug. Ik had je trouwens vergeefs in 't telefoonboek van R'dam gezocht. Aan je ouders in Eibergen stuurde ik ook 'n kaart en ontving van je Moeder 'n allerhartelijkste brief. Is 't eigenlijk onafwendbaar dat we nooit meer iets van elkaar zien of hooren? Kom je nooit in Amsterdam? Ik meen te weten dat je ook al 'n heelen tijd getrouwd bent, maar of 't 'n half jaar of anderhalf jaar is zou ik desgevraagd niet kunnen opgeven. Zoo nu en dan zie ik critieken over je boeken in de krant en laatst zelfs 'n portret. Veel zal je niet veranderd zijn vermoedelijk.

Laat 's 'n kleinigheid hooren.

Maas

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

M.J.W. Holleman
aan
Menno ter Braak

[Amsterdam], 8 september 1935

8 Sept. '35

Beste Menno,

't Is alweer 'n eeuwigen tijd geleden dat je me verblijdde met je brief naar aanleiding van mijn huwelijk, en daarom haast te gek te zeggen dat ik daar nu op ga antwoorden, maar ja, ontkennen baat niet en 't is 'n droevig feit dat 't hanteeren van de pen voor andere dan zakelijke correspondentie me steeds moeilijker afgaat. Ik had me stellig voorgenomen in m'n lange vakantie de achterstallige brieven te schrijven en nam tot dat doel ook jouw brief mee in de 'Sommerfrische', maar eerst 'n aanloop van 'n paar brieven kon mij op het goede pad helpen, nu ik weer thuis ben aan m'n eigen bureau kan zitten pennen.

Inmiddels bezochten mijn vrouw en ik van [onleesbaar] uit (waar we 3 weken doorbrachten) je ouderlijk huis in Eibergen, waar we gelukkig je beide ouders aantreffen, die ons allerhartelijkst ontvingen. 't Was me 'n vreugde hen plezier te kunnen doen met het kieke van het nieuwe huis. Na hun terugkeer van de reis zullen je denklijk de foto's wel toegestuurd worden.

't Zou allerprettigst zijn wanneer je je eens ter onzent verstonde op een van je zakenreizen. Om je dit te vergemakkelijken diene 't volgende.

Ik ben nog steeds werkzaam als waarnemend griffier (onbezoldigd!) aan de Rechtbank, waar ik overdag meestal wel te vinden ben, ofschoon ik dan niet altijd ter beschikking van bezoekers kan zijn. 't Telefoonnummer is me ontschoten maar is te vinden onder 't hoofd Justitie.

't Beste doe je echter even je komst schriftelijk aan te kondigen. 't Lijkt me aangenamer je in m'n huis te ontvangen. Mocht je niet anders kunnen dan telefoneeren, vraag dan, als je de Rechtbank hebt, naar Mr. Holleman *Junior* (er is nòg 'n Holleman aan de Rechtbank), *Zesde Kamer*.

Ik hoop zeer binnen afzienbaren tijd iets van je gewaar te worden!

Tot ziens,
je Maas

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum